

ด่วนที่สุด

ที่ มท 0310.2/ 3811

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กทม. 10200

5 เมษายน 2550

เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457
เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง 1. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท 0310.2/12421 ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน 2549
2. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท 0310.2/2220 ลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2550

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่..) พ.ศ. จำนวน 100 ชุด
2. บันทึกหลักการและเหตุผล จำนวน 100 ชุด
3. ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 กับร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่..) พ.ศ. จำนวน 100 ชุด
4. คำชี้แจงในการตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย จำนวน 100 ชุด

ตามที่กระทรวงมหาดไทย ได้มีหนังสือเรียนเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอนำร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่..) พ.ศ. ที่จะเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อนำมาปรับปรุงและประมวลความเห็นเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อโปรดพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง นั้น

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านสัมฤทธิ์ผล และเกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติโดยรวม จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่..) พ.ศ. แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 โดยมีหลักการสำคัญในการปรับปรุงให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา ดังนี้

1. การเข้าสู่ตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

ปรับเปลี่ยนวิธีการเลือก จากเดิมซึ่งมีวิธีการคล้ายคลึงกับการเลือกตั้งของการเมืองทุกระดับที่มีอยู่ เป็นโดยให้มีกระบวนการกลั่นกรองผู้สมัครโดยเข้มงวดก่อนให้ประชาชนเลือก แล้วเสนอ

/ ผู้ว่าราชการ ...

ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีความประพฤติที่เหมาะสม ได้เข้ามาดำรงตำแหน่งมากขึ้น และเพื่อแก้ไขปัญหาคอขวดที่คลาดเคลื่อนว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มาจากการเลือกตั้งมีฐานะเป็นนักการเมืองท้องถิ่น แต่ทั้งนี้ยังคงเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม ในการเลือกผู้ใหญ่บ้านของตนเองเช่นที่เคยมีมา ส่วนตำแหน่งกำนัน โดยสถานภาพแล้วมิใช่ตำแหน่งที่ บริหารประชาชนโดยตรงเช่นเดียวกับผู้ใหญ่บ้าน กำนันทำหน้าที่บังคับบัญชา ดูแลผู้ใหญ่บ้าน ให้ปฏิบัติ หน้าที่ด้วยความเข้มแข็ง ถูกต้อง จึงแก้ไขให้กำนันมาจากผู้ใหญ่บ้านที่ผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้น โดยส่วนมากเลือกขึ้นมาแทน เพื่อให้เกิดความยอมรับนับถือกัน และแก้ไขปัญหาคอขวดของ ราษฎรในการเลือกกำนันดังเช่นที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

2. ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง

ปรับแก้ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งจากวาระ 5 ปี เป็นให้ดำรงตำแหน่งจนอายุ ครบ 60 ปี เนื่องจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ มิใช่ นักการเมืองท้องถิ่น โดยกำหนด มาตรการในการควบคุม ดูแล และการให้พ้นจากตำแหน่งอย่างเข้มงวดด้วยการประเมินผลการปฏิบัติ หน้าที่ทุก 5 ปี หากประเมินผลไม่ผ่านจะต้องถูกสั่งให้ออกจากตำแหน่ง การลงโทษทางวินัยเช่นเดียวกับ ข้าราชการ การสอบสวนให้ออกด้วยเหตุบกพร่องทางความประพฤติ หรือความสามารถไม่เหมาะสมกับ ตำแหน่งและการที่ราษฎรผู้มีสิทธิไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ร้องขอให้ออกจากตำแหน่ง เพื่อป้องกันปัญหาใน เรื่องการสร้างสมอิทธิพลและการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ

3. การแก้ไขปัญหาคอขวดไม่อาจจัดให้มีการเลือกกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในกรณี

สถานการณ์ไม่ปกติ

โดยเพิ่มเติมบทบัญญัติไว้ในกรณีมีความจำเป็นไม่อาจจัดให้มีการเลือกกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้านภายในกำหนด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถขยายเวลาออกไปได้เท่าที่จำเป็น และใน ระหว่างที่ยังไม่สามารถเลือกและแต่งตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้ ผู้ว่าราชการจังหวัดจะแต่งตั้ง ผู้รักษาการ กำนัน หรือผู้ใหญ่บ้านก็ได้ เพื่อให้มีผู้ปฏิบัติหน้าที่ตอบสนองนโยบายของรัฐ ดูแลทุกข์สุขของประชาชน และผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการประสานงานและแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากตำแหน่ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความมั่นคงของรัฐ กรณีที่ในบางพื้นที่มีความ จำเป็นไม่อาจจัดให้มีการเลือกกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ภายในกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนด ซึ่งปรากฏชัดเจน ในพื้นที่ที่ต้องดูแลเรื่องความมั่นคงเป็นพิเศษ

4. การคงอยู่ของตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โดยเพิ่มเติมบทบัญญัติให้ บรรดากฎหมายใดที่ใช้บังคับอยู่แล้ว ซึ่งมีบทบัญญัติห้ามมิให้ใช้กฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ในส่วนที่บัญญัติถึงการแต่งตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ และการให้บรรดาบุคคลที่เป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ พ้นจากตำแหน่งและหน้าที่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ห้ามมิให้นำมาใช้บังคับ เนื่องจากปัจจุบันในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางรูปแบบ ซึ่งยังคงมีสถานะเป็นตำบล หมู่บ้านอยู่ ชาวเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นคนในพื้นที่ที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน เป็นตัวแทนของรัฐปฏิบัติงานตามกฎหมายและนโยบายของรัฐในระดับหมู่บ้าน ตำบล ทั้งในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายใน การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การแก้ไขปัญหาคriminal แรงด่วนฉุกเฉิน การอำนวยความสะดวก การประนีประนอมไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและการจัดการระงับปัญหาความขัดแย้งของประชาชนมิให้ลุกลาม หรือแม้แต่สถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยในพื้นที่ ทั้งนี้ ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าจะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบด้านโครงสร้างและด้านงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งยังทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีผู้ช่วยเหลือสนับสนุนการปฏิบัติงานในพื้นที่อีกด้วย

5. แก้ไขปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มิให้ซ้ำซ้อนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โดยตัดอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้เอง คงเหลือให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีอำนาจหน้าที่เฉพาะในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย และหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่ปฏิบัติงานทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นพื้นที่เดียวกัน ไม่ซ้ำซ้อนและเกิดความชัดเจนในการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกัน

6. การปรับปรุงโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน

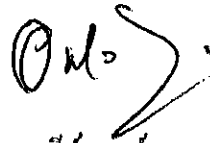
โดยเพิ่มเติมให้สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีภูมิลำเนาในหมู่บ้าน ผู้นำ หรือผู้แทนกลุ่มองค์กรในหมู่บ้าน เป็นกรรมการหมู่บ้านโดยตำแหน่ง ให้มีกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิมาจากการคัดเลือกของราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าสองคน มีอำนาจหน้าที่แนะนำ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับกิจการอันเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด หรือที่

นายอำเภอ หรือผู้ใหญ่บ้านมอบหมาย โดยให้มีสิทธิได้รับค่าเบี้ยประชุมตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง เพื่อให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สามารถบริหารงานหมู่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รายละเอียดตามร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และตารางเปรียบเทียบร่างพระราชบัญญัติฯ ที่เสนอมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายอารีย์ วงศ์อารยะ)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการปกครองท้องที่

ส่วนบริหารงานกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

โทร. 0-2629-8306 ต่อ 406

โทรสาร 0-2629-8306 ต่อ 404

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗
ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในการห้ามมิให้บรรดากฎหมายใด ที่ห้ามใช้
พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ในส่วนที่บัญญัติถึงการแต่งตั้งกำนัน
ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และสารวัตรกำนัน และให้บรรดาบุคคลที่เป็นกำนัน
ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และสารวัตรกำนัน พ้นจากตำแหน่งและหน้าที่ในเขต
องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีผลใช้บังคับ (เพิ่มเติมมาตรา ๓/๑)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมกระบวนการเข้าสู่ตำแหน่ง การแต่งตั้ง ระยะเวลาการดำรง
ตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ใหญ่บ้าน และระยะเวลาที่ต้อง
ดำเนินการเลือกผู้ใหญ่บ้าน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ และ
มาตรา ๑๙)

(๓) แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน โดยตัดอำนาจหน้าที่ในการบำรุงและ
ส่งเสริมอาชีพของราษฎรในการเกษตรกรรม พาณิชยกรรม และอุตสาหกรรม และการตรวจตราและ
รักษาประโยชน์ในการอาชีพของราษฎร และเพิ่มเติมการปฏิบัติหน้าที่อื่นตามกฎหมายหรือระเบียบ
แบบแผนของทางราชการ หรือตามที่กระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานอื่นของรัฐ ผู้ว่าราชการจังหวัด
หรือนายอำเภอมอบหมาย (ยกเลิกข้อ ๑๒ และข้อ ๑๓ ของมาตรา ๒๗ และเพิ่มข้อ ๒๐
ของมาตรา ๒๗)

(๔) แก้ไขเพิ่มเติมที่มา การเข้าสู่ตำแหน่ง คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม รวมทั้ง
อำนาจหน้าที่ของกรรมการหมู่บ้าน โดยเพิ่มการปฏิบัติหน้าที่อื่นตามกฎหมาย หรือระเบียบแบบแผน
ของทางราชการ หรือนายอำเภอ หรือผู้ใหญ่บ้านมอบหมาย (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๔ ตรี)

(๕) แก้ไขเพิ่มเติมกระบวนการเข้าสู่ตำแหน่งกำนัน และระยะเวลาที่ต้องดำเนินการ
เลือกกำนันกรณีตำแหน่งว่างลง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒)

(๖) แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่สาธารณประโยชน์
ของกำนัน นายอำเภอ และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๐ และมาตรา ๑๒๒)

เหตุผล

โดยที่กระบวนการเข้าสู่ตำแหน่ง ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง
และอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช
๒๔๕๗ ยังไม่เหมาะสมสอดคล้องกับข้อเท็จจริงในการบริหารราชการในปัจจุบัน ทำให้การปฏิบัติงาน

ไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร ประกอบกับอำนาจหน้าที่บางประการ มีความซ้ำซ้อนกับภารกิจและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่เกิดการบูรณาการการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันอย่างแท้จริง และที่มา การเข้าสู่ตำแหน่ง คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และอำนาจหน้าที่ของกรรมการหมู่บ้าน ยังมิได้มีการปรับปรุงให้เหมาะสม สมควรที่จะปรับปรุงกระบวนการเข้าสู่ตำแหน่ง ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และคณะกรรมการหมู่บ้าน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ และสอดคล้องกับสภาพการณ์ของประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

.....
.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะ
ปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

“มาตรา ๓/๑ บรรดากฎหมายใดที่ใช้บังคับอยู่แล้ว ซึ่งมีบทบัญญัติห้ามมิให้ใช้
กฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ในส่วนที่บัญญัติถึงการแต่งตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
แพทย์ประจำตำบล และสารวัตรกำนัน และให้บรรดาบุคคลที่เป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
แพทย์ประจำตำบล และสารวัตรกำนัน พ้นจากตำแหน่งและหน้าที่ในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น
ห้ามมิให้นำมาใช้บังคับต่อไป”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครอง
ท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่
(ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๘๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๑ ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทยและมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันที่ ๑ มกราคมของปีที่มีการเลือก

(๒) ไม่เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

(๓) ไม่เป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๔) มีภูมิสำเนาหรือถิ่นที่อยู่ประจำ และมีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในหมู่บ้านนั้นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่าสามเดือนจนถึงวันเลือก”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๔๕๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๒ ผู้ใหญ่บ้านต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) อายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีในวันเลือก

(๓) มีภูมิสำเนาหรือถิ่นที่อยู่ประจำ และมีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในหมู่บ้านนั้นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปีจนถึงวันเลือก

(๔) เป็นผู้เลือกมสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๕) ไม่เป็นพระภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

(๖) ไม่เป็นผู้มีร่างกายทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ วิกลจริต จิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ดิตยาเสพติดให้โทษ หรือเป็นโรคตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๗) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือลูกจ้างของเอกชนซึ่งมีหน้าที่ทำงานประจำ

(๘) ไม่เป็นผู้มีอิทธิพลหรือเสียชื่อในทางพาล หรือทางทุจริต หรือเสื่อมเสียในทางศีลธรรม

(๙) ไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกตัดสิทธิเลือกตั้ง

(๑๐) ไม่เป็นผู้เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะทุจริตต่อหน้าที่ และยังไม่พ้นกำหนดเวลาสิบปี นับแต่วันที่ถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก

(๑๑) ไม่เป็นผู้เคยถูกผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านเพราะราษฎรผู้มีสิทธิเลือกเข้าชื่อร้องขอให้ออกจากตำแหน่งหรือเพราะบกพร่องในหน้าที่หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง และยังไม่พ้นกำหนดเวลาสิบปีนับแต่วันสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง

(๑๒) ไม่เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ และยังไม่พ้นกำหนดเวลาสิบปีนับแต่วันพ้นโทษ

(๑๓) ไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยศุลกากร กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน ในฐานความผิดเกี่ยวกับอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด ที่นายทะเบียนไม่อาจออกใบอนุญาตให้ได้ กฎหมายว่าด้วยที่ดินในฐานความผิดเกี่ยวกับที่สาธารณประโยชน์ กฎหมายว่าด้วยยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง และกฎหมายว่าด้วยการพนัน ในฐานความผิดเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก

(๑๔) ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หรือสารวัตรกำนัน ตามพระราชบัญญัตินี้ และยังไม่พ้นกำหนดเวลาสิบปีนับแต่วันที่ถูกลงโทษให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก

(๑๕) มีพื้นความรู้ไม่ต่ำกว่าการศึกษาภาคบังคับ หรือที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบไม่ต่ำกว่าการศึกษาภาคบังคับ เว้นแต่ในท้องที่ใดไม่อาจเลือกผู้มีความรู้ดังกล่าวได้ ผู้ว่าราชการจังหวัดจะประกาศในราชกิจจานุเบกษา ยกเว้นหรือผ่อนผันก็ได้”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓ ในการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ให้กระทำโดยวิธีลับ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อราษฎรส่วนใหญ่เลือกผู้ใดเป็นผู้ใหญ่บ้านแล้ว ให้นายอำเภอรายงานไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อแต่งตั้ง และให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ใหญ่บ้านนับแต่วันที่รับแต่งตั้ง ในกรณีที่ได้รับเลือกมีคะแนนเสียงเท่ากันให้ใช้วิธีจับฉลาก

มาตรา ๑๔ ผู้ใหญ่บ้านต้องพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) มีอายุครบหกสิบปี

(๒) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ เว้นแต่ในกรณีที่ได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัดให้ลาอุปสมบทตามประเพณี มิให้ถือว่ามีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ (๕)

(๓) ตาย

(๔) ได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัดให้ลาออก

- (๕) หมู่บ้านที่ปกครองถูกยุบ
- (๖) ไปเสียจากหมู่บ้านที่ตนปกครองติดต่อกันเกินสามเดือน เว้นแต่เมื่อมีเหตุอันสมควรและได้รับอนุญาตจากนายอำเภอ
- (๗) เมื่อราษฎรผู้มิคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ ในหมู่บ้านนั้นจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของราษฎรผู้มิคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ ทั้งหมด เข้าชื่อกันขอให้ออกจากตำแหน่ง ในกรณีเช่นนั้นให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง
- (๘) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง เมื่อได้สอบสวนแล้วเห็นว่าบกพร่องในหน้าที่หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง
- (๙) ถูกปลดออกหรือไล่ออกจากตำแหน่ง
- (๑๐) ไม่ผ่านการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๘๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๙ การที่ต้องเลือกผู้ใหญ่บ้านขึ้นใหม่นั้น อาศัยเหตุผลสองประการ คือ

ข้อ ๑ ถ้าลูกบ้านในหมู่บ้านใดทวีขึ้น จะเป็นด้วยผู้คนเกิดก็ตามหรืออพยพมาแต่ที่อื่นก็ตาม เมื่อคำนวณนายตำบลและผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้นปรึกษากันเห็นว่า จำนวนคนในหมู่บ้านใดเกินกว่าความสามารถในผู้ใหญ่บ้านคนเดียวจะดูแลปกครองให้เรียบร้อยได้ ให้คำนวณนำความแจ้งต่อนายอำเภอพิจารณาด้วยอีกชั้นหนึ่ง แล้วให้นายอำเภอรายงานไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควรแล้ว ก็ให้ตั้งหมู่บ้านขึ้นใหม่และเลือกผู้ใหญ่บ้านเพิ่มเติมขึ้นใหม่ได้

ข้อ ๒ ถ้าผู้ใหญ่บ้านหมู่ใดว่างลง ให้เลือกผู้ใหญ่บ้านขึ้นใหม่ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่นายอำเภอได้ทราบการว่างนั้น

ในกรณีมีความจำเป็นไม่อาจจัดให้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านภายในกำหนดตามวรรคหนึ่ง ข้อ ๒ ได้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดขยายเวลาออกไปได้เท่าที่จำเป็น และในระหว่างที่ยังมิได้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ผู้ว่าราชการจังหวัดจะตั้งผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้นคนหนึ่งเป็นผู้รักษาการ หรือจะแต่งตั้งบุคคลผู้มิคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ เป็นผู้รักษาการผู้ใหญ่บ้านจนกว่าจะมีการเลือกผู้ใหญ่บ้านก็ได้”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกข้อ ๑๒ และข้อ ๑๓ ของมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๖

มาตรา ๙ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๒๐ ของมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

“ข้อ ๒๐ ปฏิบัติภารกิจและงานอื่นตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ หรือตามที่กระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานอื่นของรัฐ ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอ มอบหมาย”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๘ ตีร แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๘ ตีร ในหมู่บ้านหนึ่งให้มีคณะกรรมการหมู่บ้านคณะหนึ่งประกอบด้วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีภูมิลำเนาในหมู่บ้าน ผู้นำหรือผู้แทนกลุ่มองค์กรในหมู่บ้าน เป็นกรรมการหมู่บ้านโดยตำแหน่ง และผู้ซึ่งราษฎรในหมู่บ้านเลือกเป็นกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่น้อยกว่าสองคน เพื่อทำหน้าที่แนะนำและให้คำปรึกษาแก่ผู้ใหญ่บ้านเกี่ยวกับกิจการอันเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน และการปฏิบัติหน้าที่อื่นตามกฎหมาย หรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ หรือที่นายอำเภอ หรือผู้ใหญ่บ้านมอบหมาย

กลุ่มองค์กรในหมู่บ้านที่จะเป็นคณะกรรมการหมู่บ้านให้เป็นไปตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับคุณสมบัติผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน

วิธีการเลือก การแต่งตั้ง การปฏิบัติหน้าที่ การประชุม และการวินิจฉัยชี้ขาดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในตำแหน่งคราวละห้าปี นับตั้งแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อขาดคุณสมบัติหรือเมื่อนายอำเภอสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมติของคณะกรรมการหมู่บ้าน

ถ้าตำแหน่งกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิว่างลงและมีวาระเหลืออยู่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ให้มีการเลือกแทนตำแหน่งที่ว่างภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง ให้ผู้ซึ่งได้รับเลือกแทน อยู่ในตำแหน่งตามวาระของผู้ซึ่งตนแทน

คณะกรรมการหมู่บ้านมีสิทธิได้รับค่าเบี้ยประชุมตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง”

มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๖๔ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๐ ให้นายอำเภอเป็นประธานประชุมผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้น เลือกผู้ใหญ่บ้านคนหนึ่งในตำบลนั้นขึ้นเป็นกำนัน เมื่อผู้ใหญ่บ้านส่วนมากที่มาประชุมเลือกผู้ใดแล้ว ถือว่าผู้นั้นเป็นกำนัน ให้นายอำเภอรายงานไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญให้ไว้เป็นหลักฐาน

ในกรณีที่ได้รับเลือกมีคะแนนเสียงเท่ากันให้จับสลาก การเลือกให้กระทำโดยวิธีลับ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๖๔ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๒ ถ้าตำแหน่งกำนันว่างลง ให้เลือกกำนันขึ้นใหม่ภายในกำหนดสี่สิบห้าวัน นับแต่วันที่นายอำเภอได้ทราบการว่างนั้น

ในกรณีมีความจำเป็นไม่อาจจัดให้มีการเลือกกำนันภายในกำหนดตามวรรคหนึ่งได้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดขยายเวลาออกไปได้เท่าที่จำเป็น และในระหว่างที่ยังมิได้มีการเลือกกำนัน ผู้ว่าราชการจังหวัดจะแต่งตั้งบุคคลผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ เป็นผู้รักษาการกำนันจนกว่าจะมีการเลือกกำนันก็ได้”

มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๐ กำนันต้องร่วมมือและช่วยเหลือนายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินและสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์อื่นอันอยู่ในตำบลนั้น”

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๒๒ ให้นายอำเภอมีหน้าที่ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันและสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์อื่นอันอยู่ในเขตอำเภอ

นายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่มีอำนาจใช้หรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้ที่ดินตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัดและปฏิบัติตามประมวลกฎหมายที่ดินหรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

ในกรณีที่มีข้อพิพาทหรือคดีเกี่ยวกับที่ดินตามวรรคหนึ่ง นายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะร่วมกันดำเนินการหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะเป็นผู้ดำเนินการ ก็ให้มีอำนาจกระทำได้ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด”

มาตรา ๑๕ ให้กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้
ใช้บังคับ ยังคงดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะพ้นจากตำแหน่งตามวาระหรือด้วยเหตุอื่น ทั้งนี้ ตามที่
กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติม
โดยพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗
กับร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗	ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไข
	ร่าง พระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยลักษณะ ปกครองท้องที่ 	

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗	ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไข
มาตรา ๓ บรรดาพระราชกำหนดกฎหมาย แต่ก่อน บทใดข้อความขัดกับพระราชบัญญัตินี้ให้ยกเลิก กฎหมายบทนั้นตั้งแต่วันที่ได้ใช้พระราชบัญญัตินี้สืบไป	มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.” มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด หกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓/๑ แห่ง พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ “มาตรา ๓/๑ บรรดากฎหมายใดที่ใช้บังคับอยู่แล้ว ซึ่งมีบทบัญญัติห้ามมิให้ใช้กฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครอง ท้องที่ ในส่วนที่บัญญัติถึงการแต่งตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วย ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และสารวัตรกำนัน และให้ บรรดาบุคคลที่เป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ ประจำตำบล และสารวัตรกำนัน พ้นจากตำแหน่งและหน้าที่ในเขต องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ห้ามมิให้นำมาใช้บังคับต่อไป”	เพื่อแก้ไขปัญหากรณีกฎหมายขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นยุบเลิกกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขต องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยกฐานะ ทำให้ขาด ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาความมั่นคงและความสงบ เรียบร้อย และผู้นำนโยบายของทางราชการ ไปสู่การ ปฏิบัติในระดับหมู่บ้าน ตำบล

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗	ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่..) พ.ศ. ...	เหตุผลในการแก้ไข
มาตรา ๑๑ ให้กรรมการอำเภอประชุมราษฎร ซึ่งมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เลือกราษฎรผู้มีคุณสมบัติที่ บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๒ เป็นผู้ใหญ่บ้าน (๑) มีสัญชาติไทยและมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบ แปดปีบริบูรณ์ในวันที่ ๑ มกราคมของปีที่มีการเลือก (๒) ไม่เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือ นักบวช (๓) ไม่เป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่ สมประกอบ (๔) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำ และ มีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียน ราษฎรในหมู่บ้านนั้นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่าสาม เดือนจนถึงวันเลือก	มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑ แห่ง พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๘๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๑๑ ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน ต้องมี คุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ (๑) มีสัญชาติไทยและมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ ในวันที่ ๑ มกราคมของปีที่มีการเลือก (๒) ไม่เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช (๓) ไม่เป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่ สมประกอบ (๔) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ประจำ และมีชื่อใน ทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ในหมู่บ้านนั้นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่าสามเดือนจนถึงวัน เลือก” มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒ แห่ง พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๔๕๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน	แก้ไขเพิ่มเติมคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม ของราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน ให้สอดคล้องกับ กระบวนการเข้าสู่ตำแหน่งของผู้ใหญ่บ้าน

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗	ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่..) พ.ศ. ...	เหตุผลในการแก้ไข
มาตรา ๑๒ ผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด (๒) อายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์ในวันรับเลือก (๓) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำและมีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในหมู่บ้านนั้นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปีจนถึงวันเลือกและเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพเป็นหลักฐาน (๔) เป็นผู้เสื่อมใสในการปกครองตามรัฐธรรมนูญด้วยความบริสุทธิ์ใจ (๕) ไม่เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช (๖) ไม่เป็นผู้มีร่างกายทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ วิกจริต จิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ดิตยาเสพติดให้โทษ หรือเป็นโรคตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา (๗) ไม่เป็นสมาชิกรัฐสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการการเมือง ข้าราชการประจำ พนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือของรัฐวิสาหกิจ หรือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือลูกจ้างของส่วนราชการหรือลูกจ้างของเอกชนซึ่งมีหน้าที่ทำงานประจำ	“มาตรา ๑๒ ผู้ใหญ่บ้านต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด (๒) อายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีในวันเลือก (๓) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ประจำ และมีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในหมู่บ้านนั้นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปีจนถึงวันเลือก (๔) เป็นผู้เสื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (๕) ไม่เป็นพระภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช (๖) ไม่เป็นผู้มีร่างกายทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ วิกจริต จิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ดิตยาเสพติดให้โทษ หรือเป็นโรคตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (๗) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือลูกจ้างของเอกชนซึ่งมีหน้าที่ทำงานประจำ (๘) ไม่เป็นผู้มีอิทธิพลหรือเสียชื่อในทางพาล หรือทางทุจริต หรือเสื่อมเสียในทางศีลธรรม (๙) ไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกตัดสิทธิเลือกตั้ง	ได้เพิ่มเติมกรณีต้องไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกตัดสิทธิเลือกตั้งไว้ด้วย เพื่อให้เกิดความชัดเจนและได้บุคคลที่มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้นในการเป็นผู้ใหญ่บ้าน

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗	ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่...) พ.ศ. ...	เหตุผลในการแก้ไข
(๘) ไม่เป็นผู้มีอิทธิพลหรือเสียชื่อในทางพาลหรือทางทุจริต หรือเสื่อมเสียในทางศีลธรรม (๙) ไม่เป็นผู้เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะทุจริตต่อหน้าที่ และยังไม่พ้นกำหนดเวลาสิบปีนับแต่วันถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก (๑๐) ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ และยังไม่พ้นกำหนดเวลาสิบปีนับแต่วันพ้นโทษ (๑๑) ไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยศุลกากร กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน ในฐานความผิดเกี่ยวกับอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด ที่นายทะเบียนไม่อาจออกใบอนุญาตให้ได้ กฎหมายว่าด้วยที่ดินในฐานความผิดเกี่ยวกับที่สาธารณประโยชน์ กฎหมายว่าด้วยยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง และกฎหมายว่าด้วยการพนัน ในฐานความผิดเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก	(๑๐) ไม่เป็นผู้เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะทุจริตต่อหน้าที่ และยังไม่พ้นกำหนดเวลาสิบปีนับแต่วันที่ถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก (๑๑) ไม่เป็นผู้เคยถูกผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน เพราะราษฎรผู้มีสิทธิเลือกเข้าชื่อร้องขอให้ออกจากตำแหน่งหรือเพราะบกพร่องในหน้าที่หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง และยังไม่พ้นกำหนดเวลาสิบปีนับแต่วันสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง (๑๒) ไม่เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ และยังไม่พ้นกำหนดเวลาสิบปีนับแต่วันพ้นโทษ (๑๓) ไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยศุลกากร กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน ในฐานความผิดเกี่ยวกับอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด ที่นายทะเบียนไม่อาจออกใบอนุญาตให้ได้ กฎหมายว่าด้วยที่ดินในฐานความผิดเกี่ยวกับที่สาธารณประโยชน์ กฎหมายว่าด้วยยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งและกฎหมายว่าด้วยการพนัน ในฐานความผิดเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก	

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗	ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่...) พ.ศ. ...	เหตุผลในการแก้ไข
(๑๒) ไม่เป็นผู้เคยถูกให้ออกจากตำแหน่งตาม มาตรา ๑๔ (๖) หรือ (๗) และยังไม่พ้นกำหนดเวลา สิบปีนับแต่วันถูกให้ออก (๑๓) ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ ประจำตำบล หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ตามกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และยังไม่พ้น กำหนดเวลาสิบปีนับแต่วันที่ถูกลงโทษให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก (๑๔) มีพื้นความรู้ไม่ต่ำกว่าการศึกษามัธยมศึกษา หรือที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบไม่ต่ำกว่าการศึกษามัธยมศึกษา เว้นแต่ในท้องที่ใดไม่อาจเลือกผู้มีพื้น ความรู้ดังกล่าวได้ ผู้ว่าราชการจังหวัดโดยอนุมัติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย อาจประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา ยกเว้นหรือผ่อนผันได้	(๑๔) ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษให้ออก ปลดออก หรือ ไล่ออกจากตำแหน่งกำนันผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วย ผู้ใหญ่บ้าน หรือสารวัตรกำนัน ตามพระราชบัญญัตินี้ และ ยังไม่พ้นกำหนดเวลาสิบปีนับแต่วันที่ถูกลงโทษให้ออก ปลดออก หรือ ไล่ออก (๑๕) มีพื้นความรู้ไม่ต่ำกว่าการศึกษาภาคบังคับ หรือที่ กระทรวงศึกษาธิการเทียบไม่ต่ำกว่าการศึกษามัธยมศึกษา เว้นแต่ ในท้องที่ใดไม่อาจเลือกผู้มีพื้นความรู้ดังกล่าวได้ ผู้ว่าราชการ จังหวัดจะประกาศในราชกิจจานุเบกษา ยกเว้นหรือผ่อนผันก็ได้” มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ และ มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ ความต่อไปนี้แทน	

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗	ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่...) พ.ศ. ...	เหตุผลในการแก้ไข
มาตรา ๑๓ ในการเลือกนั้นให้กรรมการอำเภอเป็นประธานพร้อมด้วยกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้นอย่างน้อยหนึ่งคน วิธีเลือกจะกระทำโดยลับหรือโดยเปิดเผยก็ได้ เมื่อราษฎรส่วนมากที่มาประชุมเลือกผู้ใดแล้วถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ใหญ่บ้าน แล้วให้กรรมการอำเภอรายงานไปยังข้าหลวงประจำจังหวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญให้ไว้เป็นหลักฐาน ในกรณีที่ผู้รับเลือกมีคะแนนเสียงเท่ากันให้จับสลาก ผู้ใหญ่บ้านมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละห้าปีนับแต่วันที่ราษฎรเลือก	“มาตรา ๑๓ ในการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ให้กระทำโดยวิธีลับ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อราษฎรส่วนใหญ่เลือกผู้ใดเป็นผู้ใหญ่บ้านแล้วให้นายอำเภอรายงานไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อแต่งตั้งและให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ใหญ่บ้านนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง ในกรณีที่ผู้รับเลือกมีคะแนนเสียงเท่ากันให้ใช้วิธีจับฉลาก	แก้ไขเพิ่มเติมกระบวนการเข้าสู่ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านโดยกำหนดให้กระทรวงมหาดไทยกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกผู้ใหญ่บ้าน เพื่อให้สามารถดำเนินการได้สะดวกรวดเร็วและเหมาะสมยิ่งขึ้น
มาตรา ๑๔ ผู้ใหญ่บ้านต้องออกจากตำแหน่งด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้ (๑) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๑๒ (๑ ทวิ) ถึงคราวออกตามวาระ (๒) ตาย (๓) ได้รับอนุญาตให้ลาออก	มาตรา ๑๔ ผู้ใหญ่บ้านต้องพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้ (๑) มีอายุครบหกสิบปี (๒) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ เว้นแต่ในกรณีที่ได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัดให้ลาอุปสมบทตามประเพณี มิให้ถือว่ามีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ (๕) (๓) ตาย (๔) ได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัดให้ลาออก (๕) หมู่บ้านที่ปกครองถูกยุบ	แก้ไขเพิ่มเติมการพ้นจากตำแหน่งของผู้ใหญ่บ้านให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง โดยเพิ่มเติมเหตุของการพ้นจากตำแหน่งในกรณีที่ผู้ใหญ่บ้านมีอายุครบ ๖๐ ปี และกรณีไม่ผ่านการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ไว้ด้วย

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗	ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่...) พ.ศ. ...	เหตุผลในการแก้ไข
(๔) หมู่บ้านที่ปกครองถูกยุบ (๕) ไปเสียจากหมู่บ้านที่ตนปกครองเกินสามเดือน (๖) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านนั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งจำนวนร้องขอให้ออกจากตำแหน่ง (๗) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่งเมื่อได้สอบสวนแล้วเห็นว่าบกพร่องในหน้าที่หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง ความใน (๑) มิให้ใช้บังคับแก่มาตรา ๑๒ (๕) ในกรณีที่ผู้ใหญ่บ้านได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัดให้ลาอุปสมบท หรือบรรพชาได้ไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวัน ความในวรรคสอง ให้ใช้บังคับแก่กำนันด้วย มาตรา ๑๕ การที่ต้องเลือกผู้ใหญ่บ้านขึ้นใหม่นั้นอาศัยเหตุ ๒ ประการ คือ	(๖) ไปเสียจากหมู่บ้านที่ตนปกครองติดต่อกันเกินสามเดือน เว้นแต่เมื่อมีเหตุอันสมควรและได้รับอนุญาตจากนายอำเภอ (๗) เมื่อราษฎรผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ ในหมู่บ้านนั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของราษฎรผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ ทั้งหมด เข้าชื่อกันขอให้ออกจากตำแหน่ง ในกรณีเช่นนั้นให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง (๘) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง เมื่อได้สอบสวนแล้วเห็นว่าบกพร่องในหน้าที่หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง (๙) ถูกปลดออกหรือไล่ออกจากตำแหน่ง (๑๐) ไม่ผ่านการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา” มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๘๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๑๕ การที่ต้องเลือกผู้ใหญ่บ้านขึ้นใหม่นั้น อาศัยเหตุผลสองประการ คือ	แก้ไขเพิ่มเติมโดยขยายเวลาที่ต้องเลือกผู้ใหญ่บ้านจากภายในกำหนดสิบห้าวัน เป็นภายในกำหนดสามสิบวัน เพื่อให้กระบวนการเลือกผู้ใหญ่บ้านมีความรอบคอบและรัดกุมยิ่งขึ้น และกรณี

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗	ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่..) พ.ศ. ...	เหตุผลในการแก้ไข
ข้อ ๑ ถ้าลูกบ้านในหมู่บ้านใดทวีขึ้น จะเป็นด้วย ผู้คนเกิดก็ตาม หรืออพยพมาแต่ที่อื่นก็ตาม เมื่อกำนัน นายตำบลและผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้นปรึกษากันเห็นว่า จำนวนคนในหมู่บ้านใดเกินกว่าความสามารถในผู้ใหญ่บ้าน คนเดียวจะดูแลปกครองให้เรียบร้อยได้ ให้กำนันนำความ แจ้งต่อกรมการอำเภอ ให้พิเคราะห์ด้วยอีกชั้นหนึ่ง แล้วให้ กรมการอำเภอบอกเข้าไปยังผู้ว่าราชการเมือง เมื่อผู้ว่าราชการเมืองเห็นสมควรแล้ว ก็ให้ตั้งหมู่บ้านขึ้น ใหม่และเลือกผู้ใหญ่บ้านเพิ่มเติมขึ้นใหม่ได้ ข้อ ๒ ถ้าผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านใดว่างลง ให้คัดเลือก ผู้ใหญ่บ้านขึ้นใหม่ภายในกำหนดสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้อ ทราบการว่างนั้น การคัดเลือกให้นำความในมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม	ข้อ ๑ ถ้าลูกบ้านในหมู่บ้านใดทวีขึ้น จะเป็นด้วยผู้คน เกิดก็ตามหรืออพยพมาแต่ที่อื่นก็ตาม เมื่อกำนันนายตำบลและ ผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้นปรึกษากันเห็นว่า จำนวนคนในหมู่บ้าน ใดเกินกว่าความสามารถในผู้ใหญ่บ้านคนเดียวจะดูแลปกครอง ให้เรียบร้อยได้ ให้กำนันนำความแจ้งต่อนายอำเภอพิเคราะห์ ด้วยอีกชั้นหนึ่ง แล้วให้นายอำเภอรายงานไปยัง ผู้ว่าราชการจังหวัด เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควรแล้ว ก็ให้ตั้งหมู่บ้านขึ้นใหม่และเลือกผู้ใหญ่บ้านเพิ่มเติมขึ้น ใหม่ได้ ข้อ ๒ ถ้าผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านใดว่างลง ให้คัดเลือก ผู้ใหญ่บ้านขึ้นใหม่ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ นายอำเภอได้ทราบการว่างนั้น ในกรณีมีความจำเป็นไม่อาจจัดให้มีการเลือก ผู้ใหญ่บ้านภายในกำหนดตามวรรคหนึ่ง ข้อ ๒ ได้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดขยายเวลาออกไปได้เท่าที่จำเป็น และ ในระหว่างที่ยังมิได้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ผู้ว่าราชการจังหวัด จะตั้งผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้นคนหนึ่งเป็นผู้รักษาการ หรือจะแต่งตั้งบุคคลผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา ๑๒ เป็นผู้รักษาการผู้ใหญ่บ้านจนกว่าจะมีการ เลือกผู้ใหญ่บ้านก็ได้”	ที่มีเหตุจำเป็นทำให้ไม่อาจจัดให้มีการเลือก ผู้ใหญ่บ้านภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดได้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถตั้งผู้ใหญ่บ้านคนหนึ่ง ในตำบลนั้น หรือแต่งตั้งบุคคลผู้มีคุณสมบัติและ ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ เป็นผู้รักษาการ ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่า จะมีการเลือก ได้

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗	ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่...) พ.ศ. ...	เหตุผลในการแก้ไข
“มาตรา ๒๔ ตรี ในหมู่บ้านหนึ่งให้มีคณะกรรมการหมู่บ้านคณะหนึ่ง มีหน้าที่เสนอข้อแนะนำและให้คำปรึกษาต่อผู้ใหญ่บ้านเกี่ยวกับกิจการที่จะปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้านประกอบด้วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองเป็นกรรมการหมู่บ้านโดยตำแหน่ง และผู้ซึ่งราษฎรเลือกตั้งเป็นกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ มีจำนวนตามที่นายอำเภอจะเห็นสมควร แต่ต้องไม่น้อยกว่าสองคน ในการประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน ต้องมีกรรมการหมู่บ้านมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จึงจะเป็นองค์ประชุม ให้ผู้ใหญ่บ้านเป็นประธาน การวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานออกเสียงอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด	มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๔ ตรี แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๒๔ ตรี ในหมู่บ้านหนึ่งให้มีคณะกรรมการหมู่บ้านคณะหนึ่งประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีภูมิลำเนาในหมู่บ้าน ผู้นำหรือผู้แทนกลุ่มองค์กรในหมู่บ้าน เป็นกรรมการหมู่บ้าน โดยตำแหน่ง และผู้ซึ่งราษฎรในหมู่บ้านเลือกเป็นกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่น้อยกว่าสองคน เพื่อทำหน้าที่แนะนำและให้คำปรึกษาแก่ผู้ใหญ่บ้านเกี่ยวกับกิจการอันเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน และการปฏิบัติหน้าที่อื่นตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ หรือที่นายอำเภอหรือผู้ใหญ่บ้านมอบหมาย กลุ่มองค์กรในหมู่บ้านที่จะเป็นคณะกรรมการหมู่บ้านให้เป็นไปตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับคุณสมบัติผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน วิธีการเลือก การปฏิบัติหน้าที่ การประชุม และการวินิจฉัยชี้ขาด ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา	๑. เพิ่มจำนวนคณะกรรมการหมู่บ้านโดยตำแหน่ง เพื่อให้ได้บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ในหลาย ๆ ด้านเข้ามาบริหารจัดการหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงภารกิจด้านต่าง ๆ ที่จะต้องดำเนินการในหมู่บ้าน ๒. เพื่อให้เกิดเอกภาพในการบริหารงานหมู่บ้าน ๓. ทำให้สามารถประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถนำแผนพัฒนาหมู่บ้าน หรือแผนพัฒนาชุมชนที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการหมู่บ้านเข้าสู่การพิจารณาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ ๔. เพิ่มบทบาทคณะกรรมการหมู่บ้าน ให้เป็นคณะกรรมการระดับหมู่บ้านหลักที่สามารถตอบสนองการทำงาน และเป็นที่ยอมรับของกระทรวง ทบวง กรม อื่น ๆ ๕. การเข้ามาเป็นคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นการเสียสละเข้ามาทำงาน ไม่ได้เป็นการปฏิบัติงานเต็มเวลา

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗	ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่...) พ.ศ. ...	เหตุผลในการแก้ไข
กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีสัญชาติไทย และมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม เช่นเดียวกับผู้มีสิทธิที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา 12 (2) ถึง (13) การเลือกตั้งกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิให้ราษฎรมีสิทธิเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้เลือกโดยให้นายอำเภอเป็นประธาน พร้อมด้วยกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้นอย่างน้อยหนึ่งคน วิธีเลือกจะกระทำโดยลับหรือเปิดเผยก็ได้ เมื่อราษฎรส่วนมากที่มาประชุมเลือกผู้ใดแล้ว ให้ถือว่าผู้นั้นเป็นกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ และให้นายอำเภอออกหนังสือสำคัญให้ไว้เป็นหลักฐาน ในกรณีผู้รับเลือกมีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้จับสลากกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในตำแหน่งคราวละห้าปี นอกจากออกจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิต้องออกจากตำแหน่งเพราะเสียชีวิตไทยหรือขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 12 (3) ถึง (13) หรือเพราะเหตุเช่นเดียวกับที่ผู้ใหญ่บ้านต้องออกจากตำแหน่งตามมาตรา 14 (2) ถึง (7) ถ้าตำแหน่งกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิว่างลง ให้มีการเลือกตั้งขึ้นแทนให้เต็มตำแหน่งที่ว่าง และให้อยู่ในตำแหน่งตามวาระของผู้ซึ่งตนแทน การเลือกตั้งกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างให้กระทำภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่าง ถ้าตำแหน่งว่างลงก่อนถึงกำหนดออกตามวาระไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันจะไม่เลือกตั้งขึ้นแทนก็ได้"	กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในตำแหน่งคราวละห้าปี นับตั้งแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อขาดคุณสมบัติ หรือเมื่อนายอำเภอสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมติของคณะกรรมการหมู่บ้าน ถ้าตำแหน่งกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิว่างลงและมีวาระเหลืออยู่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ให้มีการเลือกคณะกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลงให้ผู้ซึ่งได้รับคัดเลือกแทนอยู่ในตำแหน่งตามวาระของผู้ซึ่งตนแทน คณะกรรมการหมู่บ้านมีสิทธิได้รับค่าเบี้ยประชุมตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง"	จึงไม่สมควรจำกัดคุณสมบัติผู้จะมาเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน อีกทั้งปัจจุบันคณะกรรมการหมู่บ้านไม่ได้รับค่าตอบแทนใด ถือเป็นการสมควรใจเข้ามาทำงาน

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗	ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่...) พ.ศ. ...	เหตุผลในการแก้ไข
มาตรา ๓๐ ให้นายอำเภอจัดให้มีการเลือกกำนัน โดยรับสมัครจากผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้น ผู้มีสิทธิเลือกกำนันต้องมีคุณสมบัติและไม่อยู่ในลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ เมื่อราษฎรที่มาลงคะแนนเสียงส่วนมากเลือกผู้ใดแล้ว ให้ถือว่าผู้นั้นเป็นกำนันและให้นายอำเภอรายงานไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อออกหนังสือสำคัญให้ไว้เป็นหลักฐาน ในกรณีที่ผู้ได้รับเลือกมีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้จับสลาก วิธีเลือกกำนัน ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด	มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๖๔ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๓๐ ให้นายอำเภอเป็นประธานประชุมผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้น เลือกผู้ใหญ่บ้านคนหนึ่งจากตำบลนั้นขึ้นเป็นกำนัน เมื่อผู้ใหญ่บ้านส่วนมากที่มาประชุมเลือกผู้ใดแล้ว ถือว่าผู้นั้นเป็นกำนัน ให้นายอำเภอรายงานไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญให้ไว้เป็นหลักฐาน ในกรณีที่ผู้รับเลือกมีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้จับสลาก การเลือกให้กระทำโดยวิธีลับ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา” มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๖๔ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน	แก้ไขเพิ่มเติมกระบวนการเข้าสู่ตำแหน่งกำนันจากการเลือกของราษฎร เป็นการเลือกโดยผู้ใหญ่บ้านในตำบล โดยให้กระทรวงมหาดไทยกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกเพื่อให้สามารถดำเนินการได้สะดวกรวดเร็วและเหมาะสมยิ่งขึ้น

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗	ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่...) พ.ศ. ...	เหตุผลในการแก้ไข
มาตรา ๓๒ ถ้าตำแหน่งกำนันว่างลง ให้เลือกกำนันขึ้นใหม่ภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่นายอำเภอได้ทราบการว่างนั้น การเลือกกำนันให้นำความในมาตรา ๓๐ มาใช้บังคับ มาตรา ๔๐ กำนันต้องตรวจจัดการรักษาสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์อันอยู่ในตำบลนั้น เช่น สระน้ำ ศาลาอาศัย ที่เลี้ยงปศุสัตว์ เป็นต้น มาตรา ๑๒๒ ที่อันเป็นสาธารณประโยชน์คือที่เลี้ยงปศุสัตว์ที่จัดไว้สำหรับราษฎรไปรวมเลี้ยงด้วยกันเป็นต้นตลอดจนถนนหนทางและที่อย่างอื่นซึ่งเป็นของกลางให้ราษฎรใช้ได้ด้วยกัน เป็นหน้าที่ของ	“มาตรา ๓๒ ถ้าตำแหน่งกำนันว่างลง ให้เลือกกำนันขึ้นใหม่ภายในกำหนดสี่สิบห้าวัน นับแต่วันที่นายอำเภอได้ทราบการว่างนั้น ในกรณีมีความจำเป็นไม่อาจจัดให้มีการเลือกกำนันภายในกำหนดตามวรรคหนึ่งได้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดขยายเวลาออกไปได้เท่าที่จำเป็น และในระหว่างที่ยังมิได้มีการเลือกกำนันผู้ว่าราชการจังหวัดจะแต่งตั้งบุคคลผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ เป็นผู้รักษาการกำนันจนกว่าจะมีการเลือกกำนันก็ได้” มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๔๐ กำนันต้องร่วมมือและช่วยเหลือนายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินและสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์อื่นอันอยู่ในตำบลนั้น” มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๑๒๒ ให้นายอำเภอมิหน้าที่ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันและสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์อื่นอันอยู่ในเขตอำเภอ	แก้ไขเพิ่มเติมโดยกำหนดระยะเวลาที่ต้องเลือกกำนันภายในสี่สิบห้าวัน เนื่องจากกระบวนการเลือกมีขั้นตอนน้อยลง และกรณีที่มีเหตุจำเป็นทำให้ไม่อาจจัดให้มีการเลือกกำนันภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดได้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถแต่งตั้งบุคคลผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามมาตรา ๑๒ เป็นผู้รักษาการกำนัน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการเลือกกำนัน ได้ เพื่อให้กำนัน นายอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมมือและช่วยเหลือกันในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน และสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์อื่นอันอยู่ในเขตตำบลนั้น กำหนดให้นายอำเภอมิหน้าที่ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ให้นายอำเภอหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจดำเนินการ

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗	ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่...) พ.ศ. ...	เหตุผลในการแก้ไข
กรรมการอำเภอจะต้องคอยตรวจตรารักษาอย่าให้ผู้ใด เกียตกัน เอาไปเป็นอาณานิคมประโยชน์แต่เฉพาะตัว	นายอำเภอและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีอำนาจ ใช้หรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้ที่ดินตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่จะได้รับ ความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัดและปฏิบัติตามประมวล กฎหมายที่ดินหรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่มีข้อพิพาทหรือคดีเกี่ยวกับที่ดินตามวรรคหนึ่ง นายอำเภอและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะร่วมกันดำเนินการ หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะเป็นผู้ดำเนินการก็ให้มีอำนาจกระทำได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด” มาตรา ๑๕ ให้กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งดำรงตำแหน่ง อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงดำรงตำแหน่งต่อไป จนกว่าจะพ้นจากตำแหน่งตามวาระหรือด้วยเหตุอื่น ทั้งนี้ ตามที่ กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัตินี้ ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ นายกรัฐมนตรี	ได้โดยลำพังหรือจะร่วมกันดำเนินการก็ได้ โดยให้ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด และเพื่อมิให้มีการเข้าใจผิดว่า อำนาจดูแลรักษาและ คุ้มครองป้องกันรวมถึงอำนาจในการใช้ที่ดินด้วย เพื่อรับรองการดำรงตำแหน่งของกำนัน และ ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ ให้ยังคงดำรงตำแหน่งได้ ต่อไปจนกว่าจะพ้นจากตำแหน่งตามที่พระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ก่อน การแก้ไขเพิ่มเติม กำหนดไว้

คำชี้แจงในการตรวจสอบความจำเป็น
ในการตราพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่...) พ.ศ.
แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

๑. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

๑.๑ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจนั้นคืออะไร

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้สอดคล้องกับหลักการบริหารราชการแผ่นดิน สภาพการณ์ของประเทศ และข้อเท็จจริงในการบริหารราชการในปัจจุบัน

๑.๒ มีความจำเป็นต้องทำภารกิจนั้นเพียงใด

๑) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายหลายประการ รวมถึงการมีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย ทั้งนี้ กระบวนการจะเข้าสู่ตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในปัจจุบันกระทำโดยวิธีการเลือก ซึ่งมีวิธีการคล้ายคลึงกับการเลือกตั้งนอกระบบ ทำให้มีผู้เข้าใจผิดหรือมองว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งเป็นความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน เพราะโดยแท้จริงแล้ว การที่ราษฎรเลือกรายชื่อในหมู่บ้านด้วยตนเองมาเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อมาทำหน้าที่เป็นผู้นำและทำกิจกรรมต่าง ๆ แทนตนเอง ด้วยความรัก เชื่อถือศรัทธาในตัวบุคคลที่ราษฎรเลือก

๒) แต่เดิมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อยู่ในตำแหน่งตั้งแต่ได้รับคัดเลือกไปจนตลอดชีวิต ต่อมาได้มีการแก้ไขให้ผู้ใหญ่บ้านอยู่ในตำแหน่งจนอายุครบ ๖๐ ปี และกำหนดให้มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๕ ปี ในปัจจุบัน ส่วนกำนันซึ่งรับสมัครจากผู้ใหญ่บ้านในตำบล ต้องพ้นจากตำแหน่งกำนันเมื่อพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๕ ปี ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในปัจจุบันมีระยะเวลาสั้นเกินไป เป็นการบั่นทอนประสิทธิภาพการทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทำให้การปฏิบัติงานขาดความต่อเนื่อง ขาดการสั่งสมประสบการณ์ความรู้ในหน้าที่ และการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์เร่งด่วนฉุกเฉิน ขาดขวัญกำลังใจในการทำงาน ไม่กล้าปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายอย่างเฉียบขาดตรงไปตรงมา เนื่องจากมีความกังวลเกี่ยวกับคะแนนเสียงที่จะได้รับในการเลือกครั้งต่อไป ขณะเดียวกันการเลือกผู้ใหญ่บ้านบ่อยครั้งเกินไป ก่อให้เกิดความแตกแยกของราษฎรในหมู่บ้าน ซึ่งปรากฏชัดเจนในพื้นที่ความมั่นคง งานการรักษาความมั่นคง และการรักษาความสงบเรียบร้อยยังไม่เข้มแข็งเท่าที่ควร ทั้งยังเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณในการเลือกกำนัน ผู้ใหญ่บ้านใหม่ปีละนับร้อยล้านบาท

๓) ตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของรัฐ กรณีที่ในบางพื้นที่มีความจำเป็นไม่อาจจัดให้มีการเลือกกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ภายในกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนด ทำให้ไม่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่ตอบสนองนโยบายของรัฐในการดูแลทุกข์สุขของประชาชน ไม่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทำงานตอบสนองนโยบายของรัฐในการประสานงานและแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งปรากฏชัดเจนในพื้นที่ความมั่นคง

๔) อำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีพื้นที่ปฏิบัติงานเดียวกันยังขาดความชัดเจนในการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกัน

๕) พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมเมื่อปี ๒๕๔๖ บัญญัติให้ยกเลิกตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้รับการยกฐานะเป็น เทศบาลเมือง หรือเทศบาลนคร ทำให้ตำบล หมู่บ้านในเขตชุมชนเมือง ขาดเจ้าหน้าที่ที่เป็นตัวแทนของรัฐ ซึ่งเป็นคนในพื้นที่ที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในการปฏิบัติงานตามกฎหมาย และแนวนโยบายของรัฐ ในระดับหมู่บ้าน ตำบล ในเขตพื้นที่ชุมชนเมือง ขาดผู้ประสานงานระหว่างราชการส่วนภูมิภาค ตำบล หมู่บ้าน กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายใน การป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด การป้องกันแก้ไขปัญหากรณีเร่งด่วนฉุกเฉิน การอำนวยความสะดวก และเป็นธรรม และผู้ทำหน้าที่เป็นคนกลางในการประนีประนอมไกล่เกลี่ยและจัดการระงับปัญหาความขัดแย้ง หรือแม้แต่สถานการณ์ ความไม่สงบเรียบร้อยในพื้นที่

๖) โครงสร้าง และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ยังไม่สอดคล้อง กับสถานการณ์ปัจจุบัน ขาดการดำเนินการและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานหมู่บ้าน อย่างกว้างขวาง และเป็นรูปธรรม

๑.๓ เพื่อแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องใด

๑) เพื่อมิให้เกิดความสับสน เข้าใจผิด หรือมองว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นนักการเมือง ท้องถิ่น

๒) แก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ขาดความต่อเนื่อง ขาดการ สัมผัสประสบการณ์และความรู้ในหน้าที่ ไม่กล้าทำงานอย่างทุ่มเท โดยเฉพาะเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคง และความสงบเรียบร้อย ซึ่งประสบปัญหาชัดเจนในพื้นที่ความมั่นคง

๓) แก้ไขปัญหากรณีมีความจำเป็นไม่อาจจัดให้มีการเลือกกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน ภายในกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนดได้ ซึ่งจะทำให้ไม่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่ตอบสนองนโยบายของรัฐ ในการประสานงาน และแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

๔) แก้ไขปัญหาอำนาจหน้าที่บางประการของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กับองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในการปฏิบัติงานในพื้นที่คล้ายคลึงกัน ทำให้ขาดความชัดเจน เกิดความสับสน แก่บุคคลภายนอกและประชาชนทั่วไป

๕) ป้องกันและแก้ไขปัญหาการขาดเจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่หมู่บ้าน ตำบล ในเขต ชุมชนเมือง ที่ได้รับยกฐานะเป็นเทศบาล เนื่องจากปัจจุบันในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางรูปแบบ ที่ยังคงมีสถานะเป็นตำบล หมู่บ้าน ขาดเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นคนในพื้นที่ ที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน เป็นตัวแทนของรัฐปฏิบัติงานตามกฎหมายและนโยบายของรัฐในระดับตำบล หมู่บ้าน โดยเฉพาะในด้านการรักษาความมั่นคง การรักษาความสงบเรียบร้อย การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การป้องกัน บรรเทา และแก้ไขปัญหากรณีเร่งด่วนฉุกเฉิน เช่น การเกิดอุทกภัย น้ำท่วม ดินโคลนถล่ม ภัยแล้ง ภัยหนาว การอำนวยความสะดวก การประนีประนอมไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในระดับหมู่บ้าน ตำบล ซึ่งที่ผ่านมา เป็นที่ประจักษ์แล้วว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จะเป็นบุคคลที่เข้าไปมีบทบาทช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อน ให้แก่ประชาชนทันที ก่อนที่ความช่วยเหลืออื่นใดของรัฐจะเข้าถึง และนโยบายที่สำคัญของรัฐบาลทุกเรื่อง ล้วนมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เข้าไปมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนทั้งสิ้น

๖) เพื่อแก้ไขปัญหาคำนวน ที่มา และอำนาจหน้าที่ของกรรมการหมู่บ้าน ยังไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงและสถานการณ์ปัจจุบัน และการบริหารงานของคณะกรรมการหมู่บ้านขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน

๑.๔ มาตรการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของภารกิจคืออะไร

เสนอร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่...) พ.ศ. เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ในประเด็น ดังนี้

๑) การเข้าสู่ตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

ปรับเปลี่ยนวิธีการเข้าสู่ตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จากการเลือก ซึ่งมีวิธีการคล้ายคลึงกับการเลือกตั้งของการเมืองทุกระดับที่มีอยู่ เป็นการเลือกโดยให้มีกระบวนการเพิ่มเติม (การกลั่นกรองผู้สมัครโดยเข้มงวดก่อนให้ประชาชนเลือก แล้วเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีความประพฤติที่เหมาะสมได้เข้ามาดำรงตำแหน่งมากขึ้น และเพื่อแก้ไขปัญหาคำนวนที่คลาดเคลื่อนว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านมาจากการเลือกตั้ง มีฐานะเป็นนักการเมืองท้องถิ่น ทั้งนี้ยังคงเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเลือกผู้ใหญ่บ้านของตนเองเช่นที่เคยมีมา ส่วนตำแหน่งกำนัน โดยสถานภาพแล้วมิใช่ตำแหน่งที่บริการประชาชนโดยตรงเช่นเดียวกับผู้ใหญ่บ้าน กำนันทำหน้าที่บังคับบัญชา ดูแลผู้ใหญ่บ้านให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเข้มแข็ง ถูกต้อง จึงแก้ไขให้กำนันมาจากผู้ใหญ่บ้านที่ผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้นโดยส่วนมากเลือกขึ้นมาแทน เพื่อให้เกิดความยอมรับนับถือกัน และแก้ไขปัญหาความแตกแยกของราษฎรในการเลือกกำนันดังเช่นที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

๒) ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง

ปรับแก้ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งจากวาระ ๕ ปี เป็นให้ดำรงตำแหน่งจนอายุครบ ๖๐ ปี เนื่องจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีใช่นักการเมืองท้องถิ่น โดยกำหนดมาตรการในการควบคุม ดูแล และการให้พ้นจากตำแหน่งอย่างเข้มงวด ด้วยการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ทุก ๕ ปี หากประเมินผลไม่ผ่านจะต้องถูกสั่งให้ออกจากตำแหน่ง การลงโทษทางวินัยเช่นเดียวกับข้าราชการ การสอบสวนให้ออกด้วยเหตุบกพร่องทางความประพฤติ หรือความสามารถไม่เหมาะสมกับตำแหน่งและการที่ราษฎรผู้มีสิทธิไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งร้องขอให้ออกจากตำแหน่ง เพื่อป้องกันปัญหาในเรื่องการสร้างสมอิทธิพล และการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ

๓) การแก้ไขปัญหที่ไม่อาจจัดให้มีการเลือกกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในกรณีสถานการณ์ไม่ปกติ

โดยเพิ่มเติมบทบัญญัติให้ในกรณีมีความจำเป็นไม่อาจจัดให้มีการเลือกกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้านภายในกำหนด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถขยายเวลาออกไปได้เท่าที่จำเป็น และในระหว่างที่ยังไม่สามารถเลือกและแต่งตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้ ผู้ว่าราชการจังหวัดจะแต่งตั้งผู้รักษาการกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้านก็ได้ เพื่อให้มีผู้ปฏิบัติหน้าที่ตอบสนองนโยบายของรัฐ ดูแลทุกข์สุขของประชาชน และผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการประสานงานและแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความมั่นคงของรัฐ กรณีที่ในบางพื้นที่มีความจำเป็น

ไม่อาจจัดให้มีการเลือกกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ภายในกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนด ซึ่งปรากฏชัดเจนในพื้นที่ที่ต้องดูแลเรื่องความมั่นคงเป็นพิเศษ

๔) การคงอยู่ของตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โดยเพิ่มเติมบทบัญญัติให้บรรดากฎหมายใดที่ใช้บังคับอยู่แล้ว ซึ่งมีบทบัญญัติห้ามมิให้ใช้กฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ในส่วนที่บัญญัติถึงการแต่งตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ และการให้บรรดาบุคคลที่เป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ พ้นจากตำแหน่งและหน้าที่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ห้ามมิให้นำมาใช้บังคับ เนื่องจากปัจจุบันในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางรูปแบบที่ยังคงมีสถานะเป็นตำบล หมู่บ้านอยู่ ชาตเจ้าหน้าที่ยของรัฐที่เป็นคนในพื้นที่ที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน เป็นตัวแทนของรัฐปฏิบัติงานตามกฎหมายและนโยบายของรัฐในระดับหมู่บ้าน ตำบล ทั้งในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายใน การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การแก้ไขปัญหาคriminal แรงจูงเงิน การอำนวยความสะดวก การประนีประนอมไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและการจัดการระงับปัญหาความขัดแย้งของประชาชน หรือแม้แต่สถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยในพื้นที่ ทั้งนี้ จะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบด้านโครงสร้างและด้านงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งยังทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีผู้ช่วยเหลือสนับสนุนการปฏิบัติงานในพื้นที่อีกด้วย

๕) แก้ไขปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มิให้ซ้ำซ้อนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โดยตัดอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้เอง คงเหลือให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีอำนาจหน้าที่เฉพาะในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย และหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่ปฏิบัติงานทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นพื้นที่เดียวกัน ไม่ซ้ำซ้อนและเกิดความชัดเจนในการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกัน

๖) การปรับปรุงโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน

โดยปรับเพิ่มให้สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำ หรือผู้แทนกลุ่มองค์กรในหมู่บ้าน เป็นกรรมการหมู่บ้านโดยตำแหน่ง ให้มีกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิมาจากการคัดเลือกของราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าสองคน มีอำนาจหน้าที่แนะนำให้คำปรึกษาเกี่ยวกับกิจการอันเป็นอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด หรือนายอำเภอ หรือผู้ใหญ่บ้านมอบหมาย

๑.๕ มีทางเลือกอื่นที่จะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์เดียวกันหรือไม่

ไม่มีทางเลือกอื่น นอกจากต้องแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

๑.๖ การกิจนั้นจะแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องนั้นได้เพียงใด

หากการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ แล้วเสร็จ จะสามารถแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องในเรื่องดังกล่าวได้สรุป ดังนี้

๑) จะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีความประพฤติที่เหมาะสมได้เข้ามาดำรงตำแหน่งมากขึ้น จะแก้ไขปัญหาคอขวดที่ตลาดเคลื่อนว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มาจากการเลือกตั้ง มีฐานะเป็นนักการเมืองท้องถิ่น ทั้งนี้ ยังคงเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเลือกผู้ใหญ่บ้านของตนเองเช่นที่เคยมีมา รวมทั้งยังทำให้เกิดความยอมรับนับถือกัน และแก้ไขปัญหาคอขวดของการขาดการยอมรับในการเลือกกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ดังเช่นที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

๒) จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีความต่อเนื่อง สามารถแก้ปัญหาการถูกมองว่าเป็นนักการเมืองท้องถิ่น มากกว่าการเป็นตัวแทนของรัฐ มีการสร้างสมอิทธิพล และการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ และยังทำให้มีการสั่งสมประสบการณ์ความรู้ในหน้าที่ และการตัดสินใจแก้ไขปัญหามาตรานการณ์เร่งด่วนฉุกเฉินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีขวัญกำลังใจในการทำงาน กลับปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายอย่างเฉียบขาดตรงไปตรงมา ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งแตกแยกในหมู่ของราษฎร เนื่องจากมีการเลือกผู้ใหญ่บ้านบ่อยครั้งเกินไป

๓) ทำให้มีผู้ปฏิบัติหน้าที่ตอบสนองนโยบายของรัฐในการดูแลทุกข์สุขของประชาชน และผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการประสานงานและแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความมั่นคงของรัฐ กรณีที่ในบางพื้นที่มีความจำเป็นไม่อาจจัดให้มีการเลือกกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ภายในกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนด ซึ่งปรากฏชัดเจนในพื้นที่ที่ต้องดูแลเรื่องความมั่นคงเป็นพิเศษ ทำให้การปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สอดคล้องกับข้อเท็จจริงในสถานการณ์ปัจจุบัน ทำให้สามารถแก้ไขปัญหากรณีไม่สามารถเลือกกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในสถานการณ์ไม่ปกติได้อย่างรวดเร็ว เหมาะสม ยิ่งขึ้น

๔) ทำให้มีผู้ประสานงานระหว่างราชการส่วนภูมิภาค ตำบล หมู่บ้าน กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีผู้ช่วยตัดสินใจแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดเหตุการณ์เร่งด่วนฉุกเฉิน ที่สร้างความเสียหายและความเดือดร้อนแก่ประชาชน มีเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นคนในพื้นที่ที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนเป็นตัวแทนของรัฐปฏิบัติงานตามกฎหมายและนโยบายของรัฐในระดับหมู่บ้าน ตำบล ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางรูปแบบที่ยังคงมีสถานะเป็นตำบล หมู่บ้านอยู่ ทั้งในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายใน การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การประนีประนอมไกล่เกลี่ยและระงับความขัดแย้งในพื้นที่ เป็นต้น

๕) ทำให้อำนาจหน้าที่ และการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีพื้นที่ปฏิบัติงานทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นพื้นที่เดียวกัน เกิดความชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อน มีกฎหมายรองรับในการปฏิบัติหน้าที่ และเกิดการบูรณาการในการทำงานร่วมกัน ไม่เกิดความสับสนกับประชาชนในพื้นที่ และบุคคลภายนอก

๖) ทำให้โครงสร้าง และอำนาจหน้าที่ของกรรมการหมู่บ้าน สอดคล้องกับข้อเท็จจริงและสถานการณ์ปัจจุบัน ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการหมู่บ้านได้มากยิ่งขึ้น

๒. ใครควรเป็นผู้ทำภารกิจ

๒.๑ รัฐควรทำเอง หรือควรให้ภาคเอกชนเป็นผู้ทำ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงการคุ้มครองประชาชน ประสิทธิภาพ ต้นทุน และความคล่องตัว

รัฐ โดยกระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยรับผิดชอบจัดทำภารกิจ เนื่องจากกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ทำให้สิทธิของประชาชนได้รับความคุ้มครองยิ่งขึ้น

๒.๒ ถ้ารัฐควรทำ รัฐบาลควรเป็นผู้ทำ หรือควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ทำ

ตำบล หมู่บ้าน เป็นรูปแบบการปกครองท้องที่ ที่เป็นหน่วยย่อยของระบบการปกครองส่วนภูมิภาค ซึ่งประกอบด้วย จังหวัด อำเภอ ที่ขึ้นตรงกับรัฐบาล เป็นหน่วยที่ใช้อำนาจรัฐในการปฏิบัติการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ โดยรัฐบาลมอบอำนาจบางส่วนให้ดำเนินการกิจการในการดูแลและให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ ที่ห่างไกลออกไปแทนรัฐบาล ผ่านทางผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ รวมทั้งข้าราชการส่วนภูมิภาคซึ่งสังกัดส่วนราชการต่าง ๆ ตลอดจนกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งมีสถานะเป็นตัวแทนของรัฐ ทำหน้าที่ในการใช้อำนาจรัฐเพื่อดูแลทุกข์สุขของประชาชนแทนรัฐบาล และอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอ ในฐานะรัฐโดยตรง ดังนั้น ในการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ฯ รัฐ โดยกระทรวงมหาดไทย ในฐานะผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ จึงเป็นหน่วยรับผิดชอบจัดทำภารกิจ

๓. ความจำเป็นในการตรากฎหมาย

๓.๑ ในการทำภารกิจนั้นจำเป็นต้องมีกฎหมายออกมาบังคับหรือไม่ ถ้าไม่ตรากฎหมายจะก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการปฏิบัติการกิจอย่างไร

มีความจำเป็นต้องมีตรากฎหมายออกมาบังคับ เนื่องจากพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ เป็นกฎหมายหลักในการปกครองท้องที่ หากไม่ดำเนินการตราพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่..) พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ออกมาบังคับ จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นตัวแทนของรัฐ มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ และกฎหมายอื่น ๆ อีกหลายฉบับ ไม่มีกฎหมายรองรับในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งจะทำให้ขาดเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานตามกฎหมาย และแนวนโยบายของรัฐในระดับหมู่บ้าน ตำบล และในเขตพื้นที่ชุมชนเมือง ทำให้การปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านขาดความต่อเนื่อง ขาดการสั่งสมประสบการณ์และความรู้ในหน้าที่ ไม่กล้าทำงานอย่างทุ่มเท โดยเฉพาะเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย ทำให้ไม่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่ตอบสนองนโยบายของรัฐในการประสานงาน และแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องในขณะที่ยังไม่สามารถเลือกกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และทำให้ปัญหาการถูกมองว่าอำนาจหน้าที่ระหว่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังคงซ้ำซ้อนกันอยู่และขาดความชัดเจนต่อไป

๓.๒ ถ้าจำเป็นต้องมีกฎหมาย กฎหมายนั้นควรเป็นกฎหมายระดับชาติ หรือกฎหมายระดับท้องถิ่น

กฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ที่ใช้บังคับในปัจจุบัน เป็นกฎหมายระดับพระราชบัญญัติที่บังคับใช้ทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร จึงมีความจำเป็นต้องเสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ให้เป็นกฎหมายระดับชาติ (พระราชบัญญัติ)

๓.๓ ถ้าควรเป็นกฎหมายระดับชาติจำเป็นต้องใช้บังคับพร้อมกันทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร หรือควรทยอยใช้เป็นท้องที่ ๆ ไป หรือเพียงบางท้องที่เท่าที่ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ และจะกำหนดอายุของกฎหมายไว้ด้วยได้หรือไม่

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ฯ จำเป็นต้องมีผลใช้บังคับพร้อมกันทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ที่ยังคงมีตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และไม่มีการกำหนดวาระหรืออายุของกฎหมาย คงมีผลบังคับใช้ตลอดไปจนกว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิก

๓.๔ กฎหมายที่จะตราขึ้นควรใช้ระบบควบคุม ระบบกำกับ หรือระบบส่งเสริม มีทั้งระบบการควบคุม ระบบกำกับ และระบบส่งเสริม

๓.๕ สภาพบังคับของกฎหมายควรกำหนดเป็นโทษทางอาญา หรือมาตรการบังคับทางปกครอง

ไม่มีสภาพบังคับของกฎหมายเป็นโทษทางอาญา แต่มีมาตรการบังคับทางปกครอง

๔. ความซ้ำซ้อนของกฎหมาย

๔.๑ ในเรื่องเดียวกันหรือทำนองเดียวกันนี้ มีกฎหมายอื่นบัญญัติไว้แล้วหรือไม่ หากมีจะสมควรแก้ไขปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวให้ครอบคลุมถึงภารกิจที่จะทำ หรือสมควรมีกฎหมายขึ้นใหม่

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ เป็นกฎหมายหลักเกี่ยวกับการปกครองท้องที่ ซึ่งในเรื่องดังกล่าวไม่มีการบัญญัติไว้ในกฎหมายอื่น

๔.๒ ถ้าสมควรมีกฎหมายขึ้นใหม่ จะดำเนินการอย่างไร กับกฎหมายที่มีอยู่แล้วสมควรยกเลิก ปรับปรุง หรือแก้ไขกฎหมายดังกล่าว ให้สอดคล้องกันเพียงใดหรือไม่

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ เป็นกฎหมายหลักในการจัดการปกครองท้องที่ที่ยังมีความจำเป็น เพื่อให้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ฯ มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ สอดคล้องกับหลักการบริหารราชการแผ่นดิน และข้อเท็จจริงในการบริหารราชการในปัจจุบัน กระทรวงมหาดไทยจึงเสนอขอปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ในประเด็นสำคัญเกี่ยวกับ การเข้าสู่ตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นการเลือกโดยให้มีกระบวนการเพิ่มเติม การกำหนดระยะเวลาการดำรงตำแหน่งและกำหนดให้มีการประเมินผล การปฏิบัติหน้าที่ การแก้ไขปัญหาที่ไม่อาจจัดให้มีการเลือกกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในกรณีสถานการณ์ไม่ปกติ การคงอยู่ของตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางรูปแบบที่ยังคงมีสถานะเป็นตำบล หมู่บ้านอยู่ โดยเพิ่มเติมบทบัญญัติห้ามมิให้มีการยกเลิกตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การแก้ไขปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มิให้ซ้ำซ้อนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการปรับปรุงโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน

๕. ภาระต่อบุคคลและความคุ้มค่า

๕.๑ กฎหมายที่จะตราขึ้นได้สร้างภาระหน้าที่ใดให้เกิดขึ้นแก่บุคคลใดบ้าง

ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ฯ ที่เสนอขอแก้ไขเพิ่มเติม เป็นการปรับปรุงเกี่ยวกับการเข้าสู่ตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน การกำหนดระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง การเลือกกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในกรณีสถานการณ์ไม่ปกติ การคงอยู่ของตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การแก้ไขปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และการปรับปรุง โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งจะมีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทำให้บทบาทและการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทำให้อำนาจ หน้าที่ตามที่กฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ที่กำหนดเกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยไม่ก่อให้เกิด ภาระหน้าที่แก่บุคคลอื่น และจะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบด้านโครงสร้างและด้านงบประมาณขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งยังทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีผู้ช่วยเหลือสนับสนุนในการปฏิบัติงาน ในพื้นที่เพิ่มขึ้นอีกด้วย

๕.๒ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลในเรื่องใดบ้างที่ต้องถูกจำกัด

ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ฯ ที่เสนอขอแก้ไขเพิ่มเติม ไม่มี บทบัญญัติที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล แต่ยังจะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีความประพฤติที่เหมาะสมได้เข้ามาดำรงตำแหน่งมากขึ้น และยังคงเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มี ส่วนร่วมในการสมัครและเลือกผู้ใหญ่บ้านของตนเองเช่นที่เคยมีมา ก่อให้เกิดความยอมรับนับถือกัน และแก้ไขปัญหาความแตกแยกของราษฎรในการเลือกกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน บ่อยครั้งดังเช่นที่เกิดขึ้น ในปัจจุบัน

๕.๓ การจำกัดนั้นได้จำกัดเท่าที่จำเป็นหรือไม่

ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ฯ ที่เสนอขอแก้ไขเพิ่มเติม ไม่มี บทบัญญัติที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล

๕.๔ ประชาชนและสังคมส่วนรวมจะได้ประโยชน์อะไรบ้าง

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นตัวแทนของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในพื้นที่หมู่บ้าน ตำบล มีหน้าที่บำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้แก่ประชาชน รับมอบหมายงานตามนโยบายของรัฐบาล และกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ไปดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ในระดับพื้นที่ โดยเฉพาะงานด้านความมั่นคง การรักษาความสงบเรียบร้อย ดังนั้น ประชาชนจะได้รับการดูแลจากรัฐผ่านทางกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นอกจากนี้ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ยังเป็นผู้นำตามธรรมชาติ ทำหน้าที่ประสานระหว่างราชการส่วนภูมิภาค ตำบล หมู่บ้าน กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเป็นผู้ทำหน้าที่คนกลางในการไกล่เกลี่ยประนีประนอม และจัดการระงับปัญหาความขัดแย้งในระดับพื้นที่ รวมทั้งยังเป็นผู้มีบทบาทในการประสานหลอมรวม ประชาชนในพื้นที่ให้เกิดความรัก ความสามัคคี สร้างความเป็นเอกภาพในพื้นที่หมู่บ้าน ตำบล ทำให้ ประชาชนในตำบล หมู่บ้าน ชุมชน และสังคมมีความสุขอย่างเป็นรูปธรรม

๕.๕ บทบัญญัติในกฎหมายนั้นอยู่ในวิสัยที่จะปฏิบัติได้โดยไม่เกิดความยุ่งยาก หรือภาระหน้าที่เกินสมควรหรือไม่

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นตัวแทนของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่ในระดับพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ภายในกรอบที่กฎหมายกำหนด อยู่แล้ว การปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ฯ นี้ จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ เกิดความชัดเจน ไม่ก่อให้เกิดความยุ่งยาก หรือภาระหน้าที่เกินสมควร

๕.๖ เมื่อคำนึงถึงงบประมาณที่ต้องใช้ ภาระหน้าที่ที่จะเกิดขึ้นกับประชาชน และการที่ประชาชนจะต้องถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพเทียบกับประโยชน์ที่จะได้รับจะคุ้มค่าหรือไม่

ร่างพระราชบัญญัติ ฯ ที่เสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมนี้ จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่และกฎหมายอื่นกำหนด เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น มีความสอดคล้องกับหลักการบริหารราชการแผ่นดิน และเหมาะสมกับสภาวะการณ์ ไม่ก่อให้เกิดการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบด้านโครงสร้าง และด้านงบประมาณ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันในพื้นที่กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกิดความชัดเจน เกิดการบูรณาการในการทำงานร่วมกัน ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีผู้ช่วยเหลือ สนับสนุนการปฏิบัติงานในพื้นที่ตามกฎหมาย และแนวนโยบายของรัฐในระดับหมู่บ้าน ตำบล และในเขตพื้นที่ชุมชนเมืองในเขตเทศบาล โดยเฉพาะด้านการรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย การป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด การแก้ไขปัญหาคriminal แรงด่วนฉุกเฉิน มีผู้ทำหน้าที่ประสานระหว่างราชการ ส่วนภูมิภาค ตำบล หมู่บ้าน กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดความคุ้มค่าในการแก้ไขกฎหมาย ฉบับนี้

๖. ความพร้อมของรัฐ

๖.๑ รัฐมีความพร้อมด้านกำลังคน กำลังเงิน ความรู้ ที่จะบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่

เป็นการพัฒนาประสิทธิภาพและปรับปรุงบทบาทการปฏิบัติหน้าที่ของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่มีอยู่ในปัจจุบันให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ไม่เป็นการเพิ่มอัตราตำแหน่ง และงบประมาณของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้เพิ่มขึ้นแต่อย่างใด ทั้งยังช่วยประหยัดงบประมาณในการเลือก กำนัน ผู้ใหญ่บ้านใหม่ ปิละนักร้อยล้านบาท

๖.๒ มีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้ผู้ที่ถูกกฎหมายบังคับมีความเข้าใจ มีความพร้อม และปฏิบัติตามกฎหมายอย่างยินยอมพร้อมใจ

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นตัวแทนของรัฐ ที่สมัครเข้ามารับเลือกด้วยความสมัครใจ เป็นผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานในพื้นที่และอยู่ในการบังคับบัญชากำกับดูแลของนายอำเภอ และปลัดอำเภอ ผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ การปฏิบัติหน้าที่ต้องเป็นไปตามกรอบอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด และแนวนโยบายแห่งรัฐ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีระเบียบวินัยกำกับ ผู้ประพฤติดีวินัยย่อมได้รับโทษ เช่นเดียวกับข้าราชการ หรือพนักงานของรัฐอยู่แล้ว จึงมีความเข้าใจ มีความพร้อม และปฏิบัติตามกฎหมาย อย่างยินยอมพร้อมใจ

๗. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

มีหน่วยงานอื่นใดที่ปฏิบัติการกิจซ้ำซ้อน หรือใกล้เคียงกันหรือไม่ ถ้ามีสมควรยุบหน่วยงานนั้น หรือควรปรับเปลี่ยนอย่างไรหรือไม่

กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานหลัก และเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ไม่มีส่วนราชการ หรือหน่วยงานอื่นที่ปฏิบัติการกิจซ้ำซ้อนในเรื่องดังกล่าว

๘. วิธีการทำงานและการตรวจสอบ

๘.๑ ในการกำหนดวิธีการทำงาน ได้กำหนดให้สอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือไม่

การทำงานและการตรวจสอบการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี กล่าวคือ มีระบบคุณธรรมในการทำงาน การปฏิบัติงานเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ และหนังสือสั่งการกำหนด ทำงานด้วยความโปร่งใส มีกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ การให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องของการดำเนินการ และการตัดสินใจอย่างชัดเจน เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่และประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญ ตระหนักถึงในสิทธิหน้าที่ สำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม ใส่ใจในปัญหาสาธารณะของส่วนรวม บริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดำเนินการในสิ่งที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และสิ่งที่ประชาชนเห็นว่าถูกต้องเหมาะสม ยึดหลักความเสมอภาค มีระบบการรับเรื่องราวร้องทุกข์ที่ชัดเจนและมีการแก้ไขปัญหาให้ถูกต้องในระยะเวลาที่เหมาะสม ภายใต้การกำกับดูแลให้เป็นไปตามมาตรฐานของงาน กฎหมาย ข้อบังคับ และระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

๘.๒ มีระบบการตรวจสอบและคานอำนาจ และกระบวนการที่ทำให้เกิดความรวดเร็ว ไม่ซ้ำซ้อน และมีประสิทธิภาพอย่างไรบ้าง

กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการปกครอง มีหน่วยงานรับผิดชอบ คือ ส่วนบริหารงานกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สำนักบริหารการปกครองท้องที่ มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารและพัฒนาการปกครองท้องที่ การจัดการปกครองระดับหมู่บ้าน ตำบล และสนับสนุนการปฏิบัติงานตามภารกิจและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และสารวัตรกำนัน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ในเรื่องต่าง ๆ โดยสรุป คือ

- ช่วยเหลือ ควบคุม กำกับ ดูแล ให้คำปรึกษาหารือเกี่ยวกับการบริหารงานของกำนัน

ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ

- พิจารณาเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์
- ทาหรือการเลือกกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ
- การปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ระเบียบ หนังสือสั่งการเกี่ยวกับการปกครอง

ท้องที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ

- ดำเนินการเกี่ยวกับค่าตอบแทน ค่าเล่าเรียนบุตร เงินรางวัล เงินพิเศษ การจัดทำประกาศเกียรติคุณ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ และงานสวัสดิการของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ
- การบริหารงานบุคคล ทะเบียนประวัติ การฝึกอบรม สัมมนา พัฒนาความรู้ เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ และชุดรักษาความสงบเรียบร้อย ประจำหมู่บ้าน
- การจัดทำวารสาร หนังสือ คู่มือ เอกสาร แบบพิมพ์ต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ
- การดำเนินการทางวินัย ร้องทุกข์ กล่าวโทษ การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษ คำสั่งให้ออกจากตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ
- การดำเนินการเพื่อสนับสนุนงานของมูลนิธิ และสมาคมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ

๙. อำนาจในการตราอนุบัญญัติ

ได้กำหนดกรอบหรือมาตรการป้องกันมิให้มีการตราอนุบัญญัติที่เป็นการขยายอำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเพิ่มภาระแก่บุคคลเกินสมควรไว้เพียงใด หรือไม่

ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ฯ จะกำหนดให้กระทรวงมหาดไทย กำหนดหลักเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ ตามแนวทางที่พระราชบัญญัติกำหนดภายหลัง เพื่อให้การปฏิบัติตามกฎหมายเป็นไปด้วยความเรียบร้อย โดยไม่มีการตราอนุบัญญัติที่เป็นการขยายอำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเพิ่มภาระแก่บุคคลเกินสมควร

๑๐. การรับฟังความคิดเห็น

๑๐.๑ ในการยกร่างกฎหมายได้เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายแสดงความคิดเห็นแล้วหรือไม่

๑) การเสนอแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ฯ เคยนำเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี และคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/๓๓๔๗ ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๙ แจ้งว่าคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ตรวจพิจารณาว่าพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่...) พ.ศ. ที่กระทรวงมหาดไทยเสนอแล้วเสร็จ และให้กระทรวงมหาดไทย แจ้งยืนยันและเสนอ หากประสงค์จะให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีดำเนินการต่อไป เมื่อคณะรัฐมนตรีชุดใหม่เข้าบริหารราชการแผ่นดินแล้ว และเคยนำเสนอหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในประเด็นสำคัญเร่งด่วนเกี่ยวกับวิธีการเลือก การแต่งตั้ง วาระและระยะเวลาการดำรง การพ้นจากตำแหน่ง บทบาท อำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่คณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้วเสร็จ รวมถึงการขอเพิ่มเติมบทบัญญัติห้ามมิให้มีการยกเลิกตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/๑๒๐๒๖ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๙ แจ้งให้กระทรวงมหาดไทย แจ้งยืนยันและเสนอ หากประสงค์จะให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีดำเนินการต่อไป เมื่อคณะรัฐมนตรีชุดใหม่เข้าบริหารราชการแผ่นดินแล้ว

๒) คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ฯ ประชุมชี้แจงและมอบแนวทางในการปฏิบัติราชการให้กับผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงมหาดไทย และผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๙ มอบให้กระทรวงมหาดไทยไปศึกษาข้อเสนอการให้ขยายระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผลการพิจารณาเห็นว่า การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ดังกล่าว จะทำให้นายอำเภอ กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน สามารถปฏิบัติงานในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ฯ มอบให้กระทรวงมหาดไทยไปศึกษา

๓) กระทรวงมหาดไทย มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๑๒๕๒๑ ลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ แจ้งยืนยันและส่งร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่..) พ.ศ. แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๕๗ ที่ผ่านการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) และเคยเสนอต่อคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ให้เลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ในประเด็นสำคัญเกี่ยวกับ การขอเพิ่มเติมบทบัญญัติห้ามมิให้มีการยกเลิกตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านวิธีการเลือก การแต่งตั้ง ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง รวมทั้งด้านอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

๔) กระทรวงมหาดไทย มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๒๒๒๐ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ขอนำร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่..) พ.ศ. ที่จะเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อนำมาปรับปรุงและประมวลความเห็นเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ในการนี้ กระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่..) พ.ศ. แล้วเสร็จ จึงได้ส่งเรื่องให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อนำเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง

๑๐.๒ ข้อคัดค้านของผู้เกี่ยวข้องมีประการใด

ในขณะนี้ยังไม่มีข้อคัดค้านแต่ประการใด

กรมการปกครอง
สำนักบริหารการปกครองท้องที่
ส่วนบริหารงานกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

โทร./โทรสาร ๐-๒๖๒๙-๘๓๐๖ - ๑๕ ต่อ ๕๐๕ , ๕๐๖